

الله الرحمن الرحيم

www.ayyaz.com

بهرام شفیعی

م و نام خانوادگی دیر: بهرام شفیعی

حل خدمت: استان بوشهر منطقه آب پخش

درس وبلاگ: iran10000.blogfa.com

جمع بندی درس تاریخ ۳ ایران و جهان معاصر

سال دوازدهم انسانی

ایران توننه
توشه ای برای موفقیت

نکات پرتکرار دروس تاریخ ۳

درس اول

ایران توننه
توشه ای برای موفقیت

درس اول

نکته مهم	پاسخ
برجسته ترین ویژگی های تاریخ نگاری سنتی:	- ثبت وقایع شاهان و امور آنها - تألیف آثار خود با خصوصیات ادبی - تملق و مدح شاهان - کاتب دربار بودند تا مورخ حقیقت - سبک نگارش سخت و عدم تحلیل و تفسیر
زمینه های پیدایش تاریخ نگاری معاصر:	۱- جنگ های ایران و روسیه ۲- ترجمه آثار اروپایی از زمان عباس میرزا (۳- تأسیس مدرسه دارالفنون و ایجاد دارالطباعه دولتی و دارالترجمه همایونی در زمان ناصرالدین شاه ۴- گسترش فعالیت علمی شرق شناسان
حکمت تاریخی: شهریور ۹۸ - شهریور ۹۹	مورخان جدید اروپایی با بررسی سیر حوادث و مطالعه علل و نتایج رویدادها به قوانینی دست یافته اند که آن را «حکمت تاریخی» می نامند.
ویژگی های روش تاریخ نویسی جدید:	۱- استفاده از روش تحقیق علمی ۲- بهره برداری از منابع و اسناد و مدارک معتبر و گزینش و نقد آنها در ارزیابی رویدادهای تاریخی ۳- به کار بردن زبان ساده و بدون تکلف ۴- بهره گیری از یافته های باستان شناسی، زبان شناسی، جغرافیا، جامعه شناسی و اسطوره شناسی در مطالعه تاریخ
تفاوت بینش تاریخ نگاری سنتی و جدید:	اساس کار تاریخ نگاری سنتی، بررسی زندگی پادشاهان و شرح فتوحات آنان بود اما در تاریخ نویسی نوین، جنبه های گوناگون حیات انسانی اعم از سیاسی، نظامی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی بررسی می شود.
عوامل مؤثر بر دگرگونی بینش مورخان ایرانی:	۱- انقلاب مشروطیت ۲- نفوذ و دخالت کشورهای استعمارگر ۳- جنگ های جهانی اول و دوم و اشغال ایران ۴- کودتاهای ۱۲۹۹ و ۱۳۳۲ش ۵- جنبش ملی شدن نفت و انقلاب اسلامی.

درس اول

نکته مهم	پاسخ
ویژگی های روش تاریخ نویسی جدید:	۱- استفاده از روش تحقیق علمی ۲- بهره برداری از منابع و اسناد و مدارک معتبر و گزینش و نقد آنها در ارزیابی رویدادهای تاریخی ۳- به کار بردن زبان ساده و بدون تکلف ۴- بهره گیری از یافته های باستان شناسی، زبان شناسی، جغرافیا، جامعه شناسی و اسطوره شناسی در مطالعه تاریخ
مقایسه روزنامه نگاری در دوره قاجار پیش از مشروطه با مشروطه پس از وقوع انقلاب مشروطه: شهریور ۹۹	در دوران پیش از مشروطه به دلیل ماهیت استبدادی حکومت قاجار و نبود آزادی بیان، برخی از روزنامه نگاران در خارج از کشور اقدام به چاپ روزنامه هایی به زبان فارسی کردند و نسخه هایی از آنها به صورت مخفیانه به داخل ایران می رسید.
بیشترین سفرنامه در دوره قاجار:	از ناصرالدین شاه و مظفرالدین شاه سفرنامه های متعددی به جامانده است.
علت انتشار روزنامه در خارج از کشور توسط برخی از روزنامه نگاران در دوره قاجار: دیماه ۹۹	به دلیل ماهیت استبدادی حکومت قاجار و نبود آزادی بیان کلید واژه: ماهیت استبدادی، نبود آزادی بیان
آرشیو ملی:	محل نگهداری اسناد و مدارک با ارزش و معتبر مربوط به آن کشور است.

درس دوم

ایران توننه
توشه ای برای موفقیت

درس دوم

نکته مهم	پاسخ
مهم ترین خواسته های نادر برای پذیرش سلطنت: خرداد ۹۹ - شهریور ۹۹	۱ - موروثی شدن سلطنت در خاندان او؛ ۲ - حمایت نکردن بزرگان و رؤسای طوایف از خاندان صفوی؛ ۳ - حل اختلافات مذهبی با دولت عثمانی.
وکیل الرعایا: خرداد ۹۹	کریم خان زند برخلاف سنت معمول از پذیرفتن عنوان شاه امتناع کرد و خود را وکیل مردم ایران یا وکیل الرعایا خواند.
مقایسه عملکرد نادرشاه افشار و کریم خان زند بعد از رسیدن به قدرت: دی ۹۸	نادر در زمانی که آشوب های داخلی و هجوم ارتش های بیگانه موجودیت ایران را به خطر انداخته بود، وارد میدان شد و ایران را از خطرها و تهدیدهای جدی نجات داد. با این حال توفیق نیافت که زمینه را برای ثبات و امنیت پایدار، انتقال آرام قدرت و تثبیت حکومت افشاریه پس از خود فراهم آورد. در حالی که کریم خان از سیاست جنگ و کشورگشایی پرهیز کرد. در عوض، موجبات آرامش، آسایش، رونق و رفاه و شکوفایی علمی و فرهنگی نسبی قلمرو خود و به ویژه فارس را پس از سالها جنگ و ناآرامی فراهم آورد.
دلایل رکود کشاورزی ایران در دوره نادرشاه افشار و رشد و رونق صنایع دستی در اوایل دوره قاجار:	بخش اول: تداوم جنگ های داخلی و خارجی در زمان نادر شاه و نیاز تشکیلات نظامی به نیروی رزمنده به کاهش شدید نیروی انسانی در بخش کشاورزی انجامی. (کلید واژه های بخش اول: جنگ های داخلی و خارجی - کاهش نیروی انسانی) بخش دوم: با به قدرت رسیدن قاجاریه و فروکش کردن جنگ های داخلی، مجدداً در اوایل دوره قاجار صنایع دستی در ایران رشد و رونق یافت. (کلید واژه های بخش دوم: فروکش کردن جنگ های داخلی - به قدرت رسیدن قاجار) بخش سوم: کلید واژه بخش سوم: تداوم در جنگ عدم رونق کشاورزی - فروکش کردن جنگ رونق صنایع دستی

درس دوم

نکته مهم	پاسخ
عوامل مؤثر در رونق اقتصادی در دوره‌ی کریم‌خان:	۱- آرامش و ثبات سیاسی نسبی ۲- کاهش مالیات‌ها ۳- دربار کم‌تجمل ۴- تلاش کریم‌خان برای تثبیت قیمت کالاها
وضعیت دوگانه متضاد سده‌های هفدهم تا نوزدهم میلادی دو سوی عالم:	در جانب شرق سه حکومت مسلمان یعنی ایران، عثمانی، و گورکانیان هند دوران ضعف خود را سپری می‌کردند و در جانب غرب، امپراتوری‌ها و دولت‌های روسیه، فرانسه و انگلستان در مسیر قدرت و شکوفایی قرار داشتند.
عامل ضعف امپراتوری عثمانی همزمان با دوران حکومت افشاریه:	به بهانه دفاع از حقوق اقلیت‌های این کشور
دخالت کشورهای اروپایی در عثمانی: دی ۹۷- دیماه ۹۹	به بهانه دفاع از حقوق اقلیت‌ها در امور داخلی عثمانی دخالت می‌کردند، ولی در واقع به دنبال گسترش مستعمرات و تأمین منافع اقتصادی و سیاسی خود در این امپراتوری وسیع بودند.
عوامل اصلی ضعف و انحطاط گورکانیان هند:	۱- اختلاف و دشمنی میان هندوها و مسلمانان ۲- سوء مدیریت و ضعف شاهان ۳- دسته‌بندی و توطئه‌های درباریان ۴- ورود استعمارگران به این سرزمین.
نخستین استعمارگران در هند:	پرتغالی‌ها و اسپانیایی‌ها نخستین استعمارگرانی بودند که به هند وارد شدند.

درس دوم

نکته مهم	پاسخ
کمپانی هند شرقی:	دولت‌های فرانسه، هلند و انگلستان نیز وارد هندوستان شدند و با تأسیس شرکت‌های بزرگ تجاری با نام کمپانی هند شرقی فعالیت‌های استعماری خود را گسترش دادند.
بزرگ‌ترین دستاورد انقلاب باشکوه: خرداد ۹۹ - شهریور ۹۹	بزرگ‌ترین دستاورد این انقلاب که این بود که منشأ الهی سلطنت نفی و مجلس منشأ قدرت و تعیین‌کننده اختیارات پادشاه شناخته شد.
عوامل انقلاب کبیر فرانسه:	شکست نظامی از انگلستان - صرف منابع مالی هنگفت در سرزمین آمریکا - ظهور روشنفکران و فلاسفه تحت تأثیر عصر روشنگری اروپا - غفلت لویی شانزدهم از احوال مردم - تجملات و ولخرجی‌های او و درباریان -
طبقات اجتماعی فرانسه در آستانه انقلاب: دی ۹۷	الف) طبقه ممتاز شامل اشراف و زمین‌داران - داشتن امتیازات بسیار، و معاف از پرداخت مالیات ب) طبقه متوسط - اغلب تحصیل کرده و دارای مشاغل همچون وکالت، نویسندگی، طبابت، روزنامه‌نگاری و تجارت. آن‌ها از اینکه طبقه ممتاز برایشان امتیازی قائل نبود، به شدت ناراضی بودند. پ) طبقه فقیر جامعه - دارای جمعیت بسیار زیاد و بردوش داشتن بار اصلی مالیات‌ها و خدمات نظامی اینان حکومت لویی شانزدهم، پادشاه فرانسه، و طبقه ممتاز را عامل سیه‌روزی خود می‌دانستند.

درس دوم

نکته مهم	پاسخ
تفاوت عقاید و باورهای ولتر و روسو و منتسکیو سه روشنفکر فرانسه در آستانه انقلاب کبیر: دیماه ۹۹	ولتر از اطاعت انسان از عقل و مبارزه با خرافات سخن می گفت. روسو بر اهمیت انتخابات تأکید داشت و تشکیل حکومت حاصل قرارداد اجتماعی می دانست. - منتسکیو از تفکیک قوای سیاسی و حقوق بشر دفاع می کرد.
انقلاب صنعتی موجب پیدایش دو پدیده اقتصادی و اجتماعی شد: شهریور ۹۸	الف) گسترش استعمار و غارت کشورهای آسیایی و آفریقایی - در خارج اروپا ب) افزایش استثمار و بهره کشی از کارگران (در داخل اروپا).
برنامه پترکبیر برای قدرتمند ساختن روسیه:	استخدام کارشناسان اروپایی - تأسیس مدارس و دانشگاه های جدید - تقویت ارتش به ویژه نیروی دریایی - گسترش سرزمین روسیه و دستیابی به دریاهای آزاد برای کسب منافع تجاری و سیاسی

درس سوم

ایران توننه
توشه ای برای موفقیت

درس سوم

نکته مهم	پاسخ
مشکلات دوران حکومت فتحعلی شاه:	از یک سو با تهاجم نظامی گسترده روسیه و از سوی دیگر با رقابت دولت های انگلستان و فرانسه برای نفوذ سیاسی و اقتصادی در ایران مواجه بود.
علت عدم تغییرات اساسی در نتیجه اصلاحات ناصرالدین شاه:	از نتایج سیاسی آن، که کاهش قدرت و اختیارات نامحدود شاه بود، به شدت وحشت داشت. در عین حال، از نشر اندیشه سیاسی جدید و ترویج افکار مشروطه طلبی و جمهوری خواهی در ایران سخت بیمناک بود.
نظام حکومتی قاجار و جایگاه شاه و صدراعظم در دوره قاجار خرداد ۹۷ - شهریور ۹۹ دی ۹۹	شاه در راس هرم قدرت قرار داشت و از اختیارات نامحدودی برخوردار بود: عزل و نصب مقام های حکومتی و اعلام جنگ و صلح از جمله اختیارات اساسی شاه به شمار می رفت. وزیراعظم یا صدراعظم بعد از شاه قرارداد داشت. صدراعظم بر پایه اختیاراتی که شاه به او می داد، می توانست در تمام امور کشور اظهار نظر و مداخله کند، همچنین امکان این را داشت که از موقعیت خود برای اصلاح امور کشور، رونق کسب و کار و رفاه مردم بهره ببرد.
مقایسه نظام حکومتی ایران قبل از مشروطه و خواسته مشروطه خواهان خرداد ۹۸ - شهریور ۹۸ خرداد ۹۹ - شهریور ۹۹	نظام حکومتی ایران تا پیش از انقلاب مشروطه پادشاهی مطلقه و استبدادی بود و شاه در راس هرم قدرت قرار داشت و از اختیارات نامحدود برخوردار بود. در این شرایط مردم ایران با انقلاب مشروطه، خواهان تغییر شیوه اداره کشور شدند و در صدد برآمدند که حکومت خودکامه قاجار را به سلطنتی مشروطه در چار چوب قانون اساسی و تحت نظارت نمایندگان خود در مجلس شورای ملی در آورند

درس سوم

نکته مهم	پاسخ
محاکم عصر قاجار: دی ۹۹-	۱- محاکم عُرف که به تخلفات و جرایم سیاسی و امنیتی مانند شورش، سرقت، نزاع و عدم پرداخت مالیات توسط مقام‌های حکومتی رسیدگی می‌کردند. ۲- محاکم شرع که دعاوی مدنی مانند دعوای خانوادگی، ملکی و ارث را توسط روحانیون حل و فصل می‌کردند
دلایل شروع جنگ‌های ایران و روسیه: دی ۹۷ - شهریور ۹۸ خرداد ۹۹	۱- مشخص نبودن خطوط مرزی در عهدنامه گلستان و ادعاهای ارضی جدید روس‌ها ۲- فریاد کمک‌خواهی مردم مسلمان شهرها و روستاهایی بود که به واسطه معاهده گلستان تحت سلطه و ستم روس‌ها قرار گرفته بودند.
قراردادها(خصوصاً قرارداد ترکمانچای و گلستان): خرداد ۹۸ - شهریور ۹۸ دی ۹۸	۱- مناطق وسیعی از سرزمین‌های حاصلخیز ایران در غرب دریای کاسپی(خزر) که شامل ولایات گرجستان، داغستان، ارمنستان، نخجوان و اران با شهرها و روستاهای آباد و پرجمعیت بود، به روسیه واگذار شد ۲- رود ارس مرز دو کشور قرار گرفت. به علاوه، ایران در عهدنامه گلستان از داشتن کشتی جنگی در دریای کاسپی(خزر) محروم شد ۳- در معاهده ترکمانچای نیز متعهد گردید که مبلغ ۵میلیون تومان غرامت به دولت روسیه بپردازد ۴- به اتباع آن کشور نیز حق مصونیت قضایی (کاپیتولاسیون) بدهد.

درس سوم

نکته مهم	پاسخ
عهدنامه پاریس و قرارداد گلد اسمیت	انگلستان سرانجام با تحمیل معاهده پاریس به حکومت قاجار، افغانستان و هرات را از ایران جدا کرد (۱۲۷۳ق). انگلیسی‌ها سپس با قرارداد گلد اسمیت، مناطقی از سیستان و بلوچستان را نیز از ایران جدا و ضمیمه خاک هندوستان کردند که خود بر آن فرمان می‌راندند.
علل مخالفت مردم با قرارداد تالبوت:	مردم ایران که می‌دیدند این قرارداد نوعی استثمار اقتصادی است، شروع به قیام و اعتراض نسبت به این قرارداد کردند.

ایران تونلنه
توشه ای برای موفقیت

درس چهارم

ایران توننه

توشه ای برای موفقیت

درس چهارم

نکته مهم	پاسخ
شیوه‌های زندگی اقوام و گروه‌ها در دوره ی قاجار: دی ۹۷ - خرداد ۹۸	الف) روستاییان: جمعیت روستایی اغلب افرادی بودند که زمین نداشتند و در اراضی مالکان کار می‌کردند. برخی از گزارش‌ها نشان از آن دارد که روستاییان کم‌ویش تحت ستم اربابان و مأموران مالیاتی بوده‌اند. ب) ایلات و عشایر: در رأس ایلات سران ایل قرار داشتند و تمام مناسبات و روابط حکومت و ایل زیر نظر آن‌ها انجام می‌گرفت. افراد ایل به سبب کارهایی که برای رهبران خود انجام می‌دادند، نسبت به روستاییان وضعیت بهتری داشتند. آنان همواره به‌عنوان نیروهای مسلح در مواقع جنگ یکی از منابع تأمین نیروی نظامی حکومت قاجار به شمار می‌رفتند. سران ایلات اغلب در مناطق تحت نفوذ خود به‌طور مستقل حکومت می‌کردند. پ) شهرنشینان: در شهرها گروه‌های اجتماعی مختلفی از قبیل مقام‌ها و کارگزاران حکومتی، علما و دانشمندان، بازرگانان، اصناف و پیشه‌وران و کارگران می‌زیستند. شماری از شهرنشینان را افراد بیکار و تهیدست تشکیل می‌دادند.
شیوه‌های تولید در عصر قاجار:	الف) شیوه تولید سهم بری دهقانی: در آن ساکنان روستاها و کشاورزان از تولید، سهم معینی را دریافت می‌کردند ب) شیوه تولید خرده کالایی دولتی و خصوصی: این روش ویژه اقتصاد شهری بود. پ) شیوه تولید شبانکارگی (شبانی) یا ایلپاتی: این روش مختص ایلات و کوچ‌نشینان بود؛ نظیر تولید گوشت، پوست، پشم، گلیم، فرش ایلاتی و لبنیات.

درس چهارم

نکته مهم	پاسخ
افزایش تولید پنبه عصر قاجار:	جنگ داخلی آمریکا موجب افزایش تولید و صادرات پنبه از ایران به روسیه شد. بازرگانان روسی و ارمنی با حمایت‌های مالی، نصب دستگاه‌های پنبه پاک‌کنی، توزیع بذر و بالا بردن استانداردهای تولید به روند افزایش صادرات پنبه کمک کردند.
رونق صنایع دستی در اوایل دوره قاجار: خرداد ۹۸	با به قدرت رسیدن قاجاریه و فروکش کردن جنگ‌های داخلی در اوایل دوره قاجار صنایع دستی در ایران رشد و رونق گرفت. (فروکش کردن جنگ رونق صنایع دستی)
عوامل تولید و صادرات فرش:	ارزانی نیروی کار، طرح و نقش‌های زیبا و متنوع، هنرمندی و ظرافت بافندگان فرش ایرانی تقاضای بازار جهانی، سرمایه‌گذاری خارجی در تولید و تجارت
مدرسه دارالفنون: شهریور ۹۹ - دی ۹۹	دارالفنون به همت امیرکبیر و به عنوان نخستین مدرسه عالی در ایران با هدف آموزش علوم و فنون جدید به دانشجویان ایرانی در داخل کشور بنیان نهاده شد. چون در آن زمان روسیه و انگلستان در ایران نفوذ زیادی داشتند و یکی از سیاست‌های امیرکبیر کاهش نفوذ و قدرت آنان در ایران بود.

توشه‌ای برای موفقیت

درس چهارم

نکته مهم	پاسخ
بناهای کارت پستالی: شهریور ۹۸ - دی ۹۸ دی ۹۹	بسیاری از معماران به سفارش دربار و ثروتمندان با استفاده از برخی از عناصر معماری فرهنگی و تلفیق آن با معماری ایرانی، سبکی از معماری را به وجود آوردند که در آن عناصر و ویژگی‌های معماری ایرانی و اروپایی ترکیب شده بود. این بناها که به بناهای «کارت پستالی» معروف شد، بیشتر به تقلید از بناهای اروپایی ساخته می‌شدند. یکی از این بناهای معروف، کاخ شمس العماره واقع در مجموعه کاخ گلستان است که به دستور ناصرالدین شاه ساخته شد. (۱۲۸۰ ق)

درس پنجم

نکته مهم	پاسخ
مقایسه نظام حکومت از انقلاب مشروطه را با خواست‌های ایرانیان از انقلاب مشروطه: خرداد ۹۹	نظام حکومتی ایران تا پیش از انقلاب مشروطه، پادشاهی مطلقه و استبدادی بود و شاه در رأس هرم قدرت قرار داشت و از اختیارات نامحدود برخوردار بود. انمره (به مفهوم استبداد و قدرت مطلقه اشاره شود کافی است). در این شرایط مردم ایران با انقلاب مشروطه خواهان تغییر شیوه اداره کشور شدند و درصدد برآمدند که حکومت خودکامه قاجار را به سلطنتی مشروطه در چارچوب قانون و تحت نظارت نمایندگان خود در مجلس شورای ملی درآورند. (به مفهوم حکومت سلطنتی مشروطه و قانون و مجلس اشاره شود کافی است).
قسمت‌هایی که توسط روسیه و انگلستان در از ایران جدا شد:	روس‌ها: کل قفقاز در شمال غربی و منطقه ماوراءالنهر در شمال شرقی انگلستان: ایالت‌های هرات و قندهار؛ و بخش بزرگی از بلوچستان
نتایج نهضت تنباکو:	علاوه بر لغو قرارداد توتون و تنباکو، قدرت و رهبری روحانیون شیعه را در صحنه سیاسی کشور آشکار کرد و آسیب‌پذیری استبداد داخلی و استعمار خارجی را در برابر اراده ملت نشان داد.
روزنامه‌های عصر قاجار:	روزنامه‌های چاپ داخلی: ۱- دولتی: کاغذ اخبار، وقایع اتفاقیه، شرف و شرافت کاغذ اخبار اولین روزنامه ایران بود که توسط میرزا صالح شیرازی انتشار یافت. ۲- غیردولتی: تربیت، ادب مشهورترین روزنامه‌های فارسی زبان که در خارج از کشور چاپ و وارد ایران می‌شدند: عروۃ الوثقی - اختر - قانون - حبل المتین - حکمت - ثریا

درس پنجم

نکته مهم	پاسخ
مهاجرت صغری و درخواست‌های مهاجران	مهاجرت روحانیون و مردم به شهر ری و تحصن در صحن حضرت عبدالعظیم به مهاجرت صغری مشهور است. مهاجرت صغری، اولین مرحله‌ی اتحاد نیروهای ضد استبداد بود. درخواست‌ها: ۱- ایجاد عدالت خانه در همه‌ی شهرها، برای رسیدگی به شکایت‌های مردم و برقراری عدالت در جامعه. ۲- عمل به قانون اسلامی، به طور دقیق و به دور از ملاحظه‌های شخصی.
درخواست‌های مهاجران در مهاجرت کبرا: دی ۹۹	۱- برکناری عین الدوله از صدارت ۲- فراهم کردن زمینه برای بازگشت مهاجران به تهران ۳- ایجاد عدالت خانه ۴- تشکیل دارالشورا (مجلس نمایندگان).
مهم‌ترین دشواری‌های اساسی نظام مشروطه در دوره محمدعلی شاه:	۱- تدوین متمم قانون اساسی و شدت گرفتن اختلاف‌ها ۲- خودداری محمدعلی شاه از امضای متمم قانون اساسی ۳- دخالت‌های روسیه و انگلستان در نهضت مشروطه
علل مخالفت روس‌ها با نهضت مشروطه ایران:	۱- جلوگیری از نفوذ انگلیس در نهضت مشروطه ۲- کمک به محمدعلی شاه که طرفدار روس بود ۳- پیش‌گیری از قیام‌های ملت‌های قفقاز برای گرفتن آزادی
علل حمایت انگلیس از نهضت مشروطه ایران:	۱- افزایش اعتبار خود در ایران برای به دست آوردن موقعیتی بهتر از روسیه ۲- به قدرت رساندن مهره‌های انگلیسی در دستگاه حاکم و مجلس ۳- محافظت از هندوستان و سایر مستعمرات انگلستان در منطقه

درس پنجم

نکته مهم	پاسخ
علت امضای قرارداد ۱۹۰۷ میان روسیه و انگلستان و تصمیمات آن:	علت امضای قرارداد: حضور آلمان به عنوان یک قدرت جدید در صحنه سیاست جهان بود. با در خطر قرار گرفتن مستعمره های روس و انگلیس در جاهای دیگر دنیا، توسط استعمارگر جدید یعنی آلمان. تصمیمات: تقسیم ایران به سه منطقه شمال (روسها)، جنوب (انگلیس)، مرکز (بی طرف) علت قرار دادن منطقه بی طرف: دو دولت تا حدودی از یکدیگر فاصله بگیرند و از برخوردهای احتمالی بین آنها، جلوگیری شود.
علت و بهانه محمدعلی شاه برای به توپ بستن مجلس: دی ۹۷	محمدعلی شاه در یکی از خیابان های تهران مورد سوء قصد قرار گرفت، ولی آسیبی ندید
استبداد صغیر: دی ۹۹	بعد از به توپ بستن مجلس توسط محمدعلی شاه که باعث انحلال مجلس شورای ملی شد و بار دیگر استبداد برقرار شد. این دوره که حدود یک سال طول کشید را استبداد صغیر می گویند
ویژگی های دوره دوم مشروطه:	۱- اختلاف های شدید بین طرفداران مشروطه ۲- مداخله های آشکار و سلطه گرانه ی روس و انگلیس در سر نوشت ایران

درس پنجم

نکته مهم	پاسخ
اندیشه احزاب «اعتدالیون» و «دمکرات ها»	اعتدالیون: اعتدالیون مذهب را سدی محکم در برابر ظلم و بی عدالتی می دانستند و اجرای شریعت را در دستور کار قرار داده بودند. سید محمد طباطبایی و سید عبدالله بهبهانی از اعضای سرشناس این حزب بودند. دمکرات ها: دمکرات ها به رهبر سید حسن تقی زاده بر جدایی دین از سیاست تأکید می ورزیدند تا مشروطه را از جنبه ها دینی تهی کنند و نهضت را از آرمان های اصیل آن دور سازند.
درخواست های روسیه در ماجرای مورگان شوستر:	۱- اقدام های مورگان شوستر متوقف و او از ایران اخراج شود. ۲- بدون موافقت روس و انگلیس، از استخدام اتباع خارجی در ایران، خودداری شود. ۳- هزینه ی لشکر کشی قوای روسیه به ایران را، دولت پرداخت کند.

درس ششم

نکته مهم	پاسخ
به نظر شما عمده تحولات تاریخ جهان در قرن نوزدهم متأثر از کدام عوامل بوده است؟ خرداد ۹۸	انقلاب صنعتی - انقلاب کبیر فرانسه
زمینه ها و علل بروز جنگ جهانی اول: خرداد ۹۸ - خرداد ۹۹ دی ۹۹	تداوم و گسترش استعمار (گسترش رقابت های استعماری)، رشد اندیشه ملی گرایی و ظهور قدرت های جدید از جمله مهمترین تحولات اروپا در قرن ۱۹م. که از زمینه ها و علل بروز جنگ جهانی اول بود.
مهم ترین جنبش های اعتراضی علیه استعمارگران:	۱- قیام مهدیون در سودان به رهبری مهدی سودانی در مقابل انگلیس ۲- مبارزات مردم الجزایر به فرماندهی امیر عبدالقادر بر ضد ارتش فرانسه ۳- شورش سپاهیان هندی و مبارزات ضد استعماری گاندی در هندوستان ۴- جنبش استقلال طلبانه مردم آمریکای لاتین به رهبری سیمون بولیوار
مهم ترین علل بروز جنگ جهانی اول: شهریور ۹۹	۱- اختلافات مرزی و دشمنی شدید آلمان و فرانسه ۲- مسابقه تسلیحاتی ۳- رقابت بر سر مستعمرات ۴- اقدام برای توسعه نفوذ و دخالت در منطقه شبه جزیره بالکان
آثار و پیامدهای جنگ جهانی اول: خرداد ۹۸	۱- پیمان صلح ورسای ۲- تشکیل جامعه ملل ۳- تلفات و خسارت های انسانی و اقتصادی

درس ششم

نکته مهم	پاسخ
پیمان صلح ورسای: خرداد ۹۸ - شهریور ۹۹	پس از خاتمه جنگ، نمایندگان از کشورهای مختلف، از جمله دولت‌های پیروز و شکست خورده در جنگ، با هدف عقد قرارداد صلح در کاخ ورسای پاریس گرد هم آمدند. در این میان، پیمانی که با آلمان بسته شده اهمیت بیشتری داشت. بر اساس پیمان ورسای، مستعمرات آلمان میان متفقین تقسیم شد و بخش‌هایی از خاک این کشور به فرانسه و لهستان واگذار گردید. به علاوه، آلمانی‌ها ملزم به پرداخت غرامت به دولت‌های متفق و محدود نگه داشتن توان نظامی خود شدند.
تشکیل جامعه ملل: شهریور ۹۸ - دی ۹۹	پس از جنگ جهانی اول، با طراحی فاتحان جنگ، تشکلی با عضویت چهل کشور در ژنو سوئیس تأسیس شد تا سلطه قدرت‌های مستکبر بر دنیا که آن را « صلح و امنیت جهانی » می نامیدند در معرض تهدید قرار نگیرد و رقبای بالقوه و بالفعل آنها توان و مجال قدرت یافتن نداشته باشند.
سیاست ایران در مقابل جنگ جهانی اول:	دولت ایران پس از شروع جنگ جهانی اول، اعلام بی طرفی کرد اما کشورهای درگیر در جنگ، به خصوص روسیه و انگلستان، به بهانه‌های مختلفی آن را نقض کردند.
آثار و نتایج جنگ جهانی اول بر ایران:	۱- موجب قحطی بزرگی شد که در نتیجه آن عده زیادی از هموطنان ما به سبب گرسنگی، سوء تغذیه و بیماری‌های ناشی از آن به طرز دلخراشی جان دادند. ۲- کاهش جمعیت شهرها و مناطق مختلف ایران پس از خاتمه جنگ ۳- ویرانی اقتصادی ۴- تزلزل و بی ثباتی دولت مرکزی ۵- تعطیلی مجلس شورای ملی و تضعیف بیشتر نظام مشروطه

درس ششم

نکته مهم	پاسخ
قرارداد ۱۹۱۹م:	میان ایران و انگلستان هدف انگلستان از قرارداد: تحکیم نفوذ و سلطه پایدار خود و تأمین منافع درازمدتشان در ایران - تصمیمات قرارداد ۱۹۱۹: ۱- اداره امور دارایی و برخی دیگر از ادارات و وزارتخانه‌های ایران در اختیار انگلستان قرار می‌گرفت؛ ۲- مسئولیت تجدید سازمان و ایجاد ارتش یکپارچه ایران و تأمین اسلحه و تدارکات آن نیز به افسران انگلیسی داده می‌شد. ۳- متعهد می‌شد که وامی در اختیار دولت ایران قرار دهد تا تحت نظارت کارشناسان انگلیسی هزینه شود. آیت‌الله سید حسن مدرس یکی از جدی‌ترین مخالفان قرارداد ۱۹۱۹ بود.

درس هفتم

ایران توننه
توشه ای برای موفقیت

درس هفتم

نکته مهم	پاسخ
کودتای سیاه: دی ۹۷ خرداد ۹۸ دی ۹۸	اهداف انگلستان از تغییر سلطنت در ایران: ۱- خطر انتشار اندیشه های انقلابی کمونیست های روسیه در ایران و به خطر افتادن منافعشان ۲- اکتشاف نفت و پی بردن به اهمیت آن در مبادلات جهانی ۳- ایران در مسیر ارتباطی هندوستان و اروپا قرار داشت و انگلستان می توانست با هزینه کمتری بین این دو منطقه کالا جابه جا کند. ۴- ایران همواره یکی از بازارهای مورد توجه انگلستان برای صدر کلاه بود. ۵- قیام های مستقل مردمی و ترس از پیروز شدن انقلابیون ۶- هزینه هایی که انگلستان برای حضور نیروهایش در ایران و استفاده از نظامیان دست نشانده با هزینه کمتر ۷- عدم حساب روی حکومت قاجار و نفرت مردم از این حکومت ۸- بی نتیجه ماندن قرارداد ۱۹۱۹
عناصر کودتای ۱۲۹۹:	سید ضیاءالدین طباطبایی (عنصر سیاسی) رضاخان (عنصر نظامی)
اقدامات پس از خروج احمدشاه از ایران: دی ۹۷ - خرداد ۹۸ دی ۹۸	رضاخان در غیاب شاه که در اروپا به سر می برد، روزبه روز موقعیت خود را بیشتر تحکیم می کرد و درعین حال، می کوشید تا با تبلیغاتی گسترده علیه احمدشاه، او را نسبت به سرنوشت مملکت بی اعتنا نشان دهد
اقدامات رضاشاه: خرداد ۹۸ - شهریور ۹۸ دی ۹۸ - دی ۹۹	۱- ایجاد ارتش منظم ۲- تغییرات در شیوه اداره کشور ۳- احداث خط آهن سراسری ۴- اسکان عشایر ۵- انباشت سرمایه شخصی ۶- یک شکل کردن لباس ها و کشف حجاب

درس هفتم

نکته مهم	پاسخ
ایجاد ارتش منظم:	اقدامات: گسترش و تقویت ارتش و پلیس - اجباری کردن خدمت سربازی - اختصاص بخش عمده ای از مالیات هر ساله خرید تجهیزات و سلاح جنگی نتایج ایجاد ارتش منظم: هرچه ارتش قوی تر شد، قدرت رضاشاه برای سرکوب قیام ها و مخالفان حکومت هم افزایش یافت، در نتیجه - فضای رعب و وحشت بیشتری ایجاد شد و زمینه برای اجرای تصمیمات دستگاه حاکم فراهم گشت.
احداث راه آهن سراسری: خرداد ۹۸ - شهریور ۹۸ دی ۹۸ - دی ۹۹	احداث مسیر شمال جنوب، دسترسی انگلستان به منابع نفتی در مناطق شمال ایران و انتقال آن به خلیج فارس (برای حمل به اروپا) را آسان می نمود. در ضمن در صورت پیشروی روس ها در شمال ایران، انگلیسی ها می توانستند نیروهای خود را به سرعت به شمال بفرستند و مانع نفوذ آنها شوند.
اسکان عشایر: خرداد ۹۸ - شهریور ۹۸ دی ۹۸ - دی ۹۹	یکی از اقدامات رضاشاه بود که با هدف مهار کردن نیروی رزمی عشایر انجام گرفته بود، اما این کار موجب کاهش رونق دامداری و وابستگی کشور از نظر دامی به بیگانه شد.
نکته پنجم: سفر رضاشاه به ترکیه و مبارزه با سنت های اسلامی: خرداد ۹۸ - شهریور ۹۹ دی ۹۹	رضاشاه پس از مسافرت به ترکیه به مبارزه با همه سنت های اسلامی پرداخت . اقدامات رضاشاه برای تضعیف روحانیت: ۱- روحانیون نیز لباس های مخصوص خود را کنار بگذارند. ۲- به دستور وی، دفترخانه های شرعی تعطیل شدند ۳- دخالت روحانیون در مسائل اجتماعی اکیداً ممنوع اعلام شد. ۴- عزاداری سیدالشهدا قدغن شد ۵- از انجام پذیرفتن بسیاری از آداب مذهبی به شدت جلوگیری به عمل آمد.

درس هفتم

نکته مهم	پاسخ
رضاشاه و مدرس: خرداد ۹۸ - دی ۹۸ خرداد ۹۹	در دوران نخست‌وزیری رضاخان و پس از به سلطنت رسیدن او، یگانه دشمن سرسخت و جدی وی مدرس به شمار می‌رفت. رضاشاه به دلیل ترس از مخالفت های آیت الله مدرس این روحانی را به خوف تبعید کرد و پس از مدت کوتاهی، در ۱۰ آذر ۱۳۱۶ او را در کاشمر مسموم کردند و به شهادت رساندند.
رضاشاه و روابط با آلمان: دی ۹۷ - دی ۹۸	کمک انگلستان به آلمان پس از جنگ جهانی اول: کم کردن مشکلات اقتصادی آلمان و مانع از افتادن آلمانی‌ها به دام کمونیسم علت گشودن درهای کشور ایران به روی سرمایه‌های آلمانی: از نظر انگلیسی‌ها، در آن شرایط، بهترین راه مساعدت به آلمان این بود که سیاستمداران انگلیسی به رؤسای کشورهای تحت سلطه خویش دستور دهند تا امکان فعالیت‌های تجاری و صنعتی آلمان را در این کشورها فراهم سازند؛ به همین دلیل، رضاشاه درهای کشور ایران را به روی سرمایه‌های آلمانی گشود.

درس هشتم

ایران توننه
توشه ای برای موفقیت

درس هشتم

نکته مهم	پاسخ
مسائل و مشکلات جهان در فاصله دو جنگ: شهریور ۹۸ - دی ۹۸	۱- صلح ناپایدار و ناخشنودی از قراردادهای صلح ورسای ۲- ضعف جامعه ملل ۳- بحران اقتصادی ۴- ظهور حکومت‌های خودکامه تک‌حزبی و نظامی‌گرا.
دلایل ضعف جامعه ملل: دی ۹۷ - شهریور ۹۹	۱- فاقد قدرت کافی برای تحقق این هدف بود و تصمیماتش ضمانت اجرایی لازم را نداشت. ۲- حضور نداشتن برخی از کشورها در این نهاد بین‌المللی از جمله آمریکا و خروج ژاپن، آلمان و ایتالیا و نیز اخراج شوروی از جامعه ملل
شباهت های سیاست خارجی استالین در روسیه و هیتلر در آلمان و موسولینی در ایتالیا: دی ۹۷ - خرداد ۹۸ - دی ۹۸ - دی ۹۹	استالین در روسیه به دنبال گسترش مرزها و تسلط بر برخی کشورها و سرزمین های اروپای شرقی بود. هیتلر در آلمان علاوه بر بستن پیمان دو و چند جانبه با برخی کشورها، برنامه های توسعه طلبانه سرحدی و سرزمینی خود را پیش بردند(استالین گسترش مرزها، تسلط بر برخی کشورهای اروپایی) - هیتلر بستن پیمان ها و برنامه توسعه طلبی مرزها در بُعد روابط خارجی، موسولینی سودای احیای دوباره امپراتوری روم باستان و تسلط بر دریای مدیترانه و شمال آفریقا را در سر می‌پروراند.

درس هشتم

نکته مهم	پاسخ
مقایسه نازی و فاشیسم خرداد ۹۹ - دی ۹۹	فاشیست ها یک گروه ملی گرای افراطی در ایتالیا بودند که می خواستند دولت تک حزبی قدرتمند و متمرکزی در این کشور ایجاد کنند. نازی ها در آلمان قدرت گرفتند آنان همچون فاشیست ها، ملی گرایانی افراطی و نژادپرست بودند و دولت تک حزبی ایجاد کردند.
دولت های محور پیش از جنگ جهانی دوم:	۱- ایتالیا ۲- آلمان ۳- ژاپن
حادثه شروع جنگ جهانی دوم:	یورش برق آسای ارتش آلمان به لهستان در اول سپتامبر ۱۹۳۹ / شهریور ۱۳۱۸
ورود آمریکا به جنگ:	با ادعای حمله ژاپنی ها به ناوگان آمریکا در اقیانوس آرام، این کشور رسماً به متفقین پیوست.
آثار و نتایج جنگ جهانی دوم: دی ۹۸ - خرداد ۹۹ شهریور ۹۹	۱- کشته شدن حدود ۴۰ تا ۵۰ میلیون نفر انسان بر اثر این جنگ، تلفات روسیه و آلمان در این جنگ بیش از سایر کشورها بود. ۲- به شدت صدمه دیدن بسیاری از کشورهای اروپایی و برخی از کشورهای جنوب شرقی آسیا ۳- آمریکا پس از این جنگ مؤسسات و سازمان های بین المللی متعددی را در بخش های مختلف (مانند روابط بین الملل، امنیت و اقتصاد) تأسیس یا تقویت کرد تا از نظم نوینی که بر جهان حاکم شده بود، محافظت کنند.

درس هشتم

نکته مهم	پاسخ
سیاست ایران در جنگ جهانی دوم شهریور ۹۹	وقتی جنگ جهانی دوم در گرفت، دولت ایران اعلام بی طرفی کرد.
علت اشغال ایران در جنگ جهانی دوم:	همزمان با پیشروی آلمان در خاک شوروی، دولت‌های شوروی و انگلستان از حکومت ایران خواستند که آلمانی‌ها را اخراج کند و به اقدامات خصمانه علیه هیتلر دست بزند. چون حکومت رضاشاه به این درخواست توجهی نکرد، نیروهای شوروی و انگلستان در سوم شهریور ۱۳۲۰ (اوت ۱۹۴۱) ایران را اشغال کردند.
تقسیم جهان بعد از جنگ جهانی دوم:	اصطلاح بلوک غرب و بلوک شرق در این شرایط رایج شد. آمریکا و هم پیمانانش که دارای نظام سرمایه داری بودند «بلوک غرب» و شوروی و کشورهای اقماری آن به همراه کشورهای که نظام کمونیستی بر آنها حاکم بود (مانند چین و کره شمالی)، «بلوک شرق» نامیده می شدند.
زمینه های رقابت شوروی و آمریکا در دوران جنگ سرد: شهریور ۹۸ - و خرداد ۹۹ شهریور ۹۹ - دی ۹۹	۱- رقابت در زمینه‌های مختلف علمی، صنعتی، توسعه تکنولوژی، تجهیزات نظامی، فناوری جاسوسی و حتی ورزش و صنعت مد ۲- برقراری اتحادها و پیمان های سیاسی و نظامی مانند ناتو و ورشو ۳- عدم رویارویی نظامی و جنگ مستقیم میان آنان ۴- رقابت و تنش های مکرر (مانند ساخت دیوار برلین) و جنگ های نیابتی

نکته مهم	پاسخ
فلسطین و اهمیت آن: ۹۸ داد - ۹۹ داد	اشغال کشور مسلمان فلسطین و تأسیس رژیم غاصب اسرائیل یکی از مسائل مهم منطقه خاورمیانه و جهان اسلام در سده ۲۰ م است. اهمیت فلسطین: ۱- این سرزمین مهد ادیان الهی و محل زندگی بسیاری از پیامبران بوده و اماکن مقدس بسیاری در آن واقع شده است. ۲- کشور فلسطین در محل تقاطع و لولای سه قاره آسیا، آفریقا و اروپا قرار دارد و راه های ارتباطی زمینی این سه قاره از این منطقه می گذرد. ۳- دستیابی صهیونیست ها به قلب دنیای اسلام یعنی فلسطین، باعث تداوم سلطه استعمارگران بر دنیای اسلام است. ۴- یکی از مهم ترین آبراه های جهان از این منطقه عبور می کند و ارتباط بین غرب و شرق را فراهم می کند روزانه کشتی های فراوانی در این مسیر در رفت و آمدند و کالاهای مبادله شده بین کشورها از جمله نفت، را جابه جا می کنند.

درس نهم

ایران توننه

توشه ای برای موفقیت

درس نهم

نکته مهم	پاسخ
قرارداد داری:	در زمان مظفرالدین شاه، امتیاز کشف و استخراج نفت و گاز در سرتاسر ایران به مدت ۶۰ سال به یک سرمایه‌دار انگلیسی به نام ویلیام ناکس داری واگذار شد (۱۲۸۰ ش / ۱۹۰۱ م) در مقابل، او تعهد کرد که ۲۰ هزار لیره نقد، ۲۰ هزار لیره به شکل سهام و ۱۶ درصد سود خالص سالانه به دولت ایران پرداخت کند.
عوامل اعتراض‌های خیابانی متعدد پس از اشغال ایران توسط متفقین در شهریور ۱۳۲۰:	کمبود و گرانی مواد غذایی و به‌ویژه نان در زمان جنگ جهانی دوم
سیاست موازنه منفی و موازنه مثبت: دی ۹۷ - خرداد ۹۸ شهریور ۹۸ - دی ۹۸ شهریور ۹۹	موازنه منفی: به معنی ایستادگی در برابر امتیازخواهی دولت‌های سلطه‌جو، بود. موازنه مثبت: تسلیم شدن در برابر قدرت‌های بزرگ و اعطای امتیاز به آن‌ها را توصیه می‌کرد.
علل مهم مخالفت با قرارداد الحاقی گس گلشایان:	۱- نادیده گرفتن حقوق مادی مردم ایران ۲- نقض حاکمیت ملی و استقلال کشور ۳- مشروعیت بخشیدن به تسلط بیگانگان بر منابع و صنعت نفت.
ملی شدن نفت:	پس از اعدام انقلابی رزم‌آرا به دست خلیل طهماسبی یکی از اعضای جمعیت فداییان اسلام (۱۶ اسفند) مهم‌ترین مانع بر سر راه ملی شدن صنعت نفت برداشته شد.

درس نهم

نکته مهم	پاسخ
عوامل مؤثر بر خیزش مردم ایران در نهضت ملی شدن نفت:	۱- پیروزی جنبش‌های ضد استعماری مردم هندوستان علیه انگلستان به‌عنوان استعمار پیر ۲- موفقیت حرکت‌های استقلال طلبانه در برخی از کشورهای آسیایی و آفریقایی
اقدامات سیاسی، اقتصادی و نظامی انگلستان برای ممانعت از ملی شدن نفت: خرداد ۹۸ - شهریور ۹۸ خرداد ۹۹ - دی ۹۹	۱- تحریک کارگران صنعت نفت به اعتصاب گسترده از طریق منع شرکت نفت ایران و انگلیس از پرداخت فوق‌العاده دستمزد آنان؛ ۲- فرستادن کشتی‌های جنگی خود به خلیج فارس و بنادر ایران و تهدید نظامی؛ ۳- طرح شکایت از ایران در مجامع بین‌المللی؛ ۴- تهدید اقتصادی ایران با تعطیلی شعب بانک انگلیس، خارج کردن سرمایه‌های شرکت نفت و تحریم خرید نفت.
استعفای مصدق از نخست‌وزیری: دی ۹۸ - شهریور ۹۸ خرداد ۹۹ - شهریور ۹۹ دی ۹۹	در تیر ۱۳۳۱ دکتر مصدق برای کاستن از نفوذ و قدرت دربار و مقابله با کارشکنی‌های آن در اداره امور کشور، از محمدرضا شاه پهلوی خواست که اختیار وزارت جنگ و فرماندهی ارتش را به او بسپارد و چون شاه با این تقاضا مخالفت کرد، از مقام خود استعفا نمود. شاه نیز بی‌درنگ احمد قوام را مأمور تشکیل دولت کرد.
علت قیام ۳۰ تیر، رهبر قیام و نتیجه:	پاسخ خلاصه: علت: استعفای مصدق از نخست‌وزیری - رهبر قیام: آیت‌الله کاشانی - نتیجه: کناره‌گیری قوام و دکتر مصدق دوباره نخست‌وزیر شد و وزارت جنگ و فرماندهی نیروهای مسلح را در اختیار گرفت. همچنین، شاه را از برقراری ارتباط مستقیم با سفرای خارجی منع کرد.

درس نهم

نکته مهم	پاسخ
نتایج کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲: خرداد ۹۹ - شهریور ۹۹	۱- زاهدی نخست وزیر شد و اعلام حکومت نظامی کرد. ۲- دکتر مصدق و تعدادی از همکاران و یاران نزدیکش دستگیر و سپس محاکمه شدند. ۳- احزاب و گروه های سیاسی و روزنامه های مخالف، غیرقانونی اعلام شدند و منحل گردیدند.
علت ایجاد تفرقه و دشمنی پس از پیروزی قیام ۳۰ تیر ۱۳۳۱ میان رهبران، شخصیت ها، احزاب و گروه های نهضت ملی شدن نفت: دی ۹۹	بر اثر غلبه روحیه لجابت، خودمحوری، قدرت طلبی و منفعت جویی های فردی و گروهی
کنسرسیوم و نتیجه آن:	به موجب قراردادی، تولید و فروش نفت ایران را به کنسرسیومی از شرکت های نفتی انگلیسی، آمریکایی، هلندی و فرانسوی واگذار کرد. نتیجه: بر اساس این قرارداد مقرر شد که کنسرسیوم به مدت ۲۵ سال نفت ایران را استخراج کند و به فروش برساند و در مقابل، نیمی از سود خالص خود را به کشور ما بپردازد.
نهضت مقاومت ملی و مهم ترین اقدام آنان:	پس از کودتا، گروهی از شخصیت های ملی و مذهبی و از جمله تعدادی از استادان دانشگاه تشکیلی به نام نهضت مقاومت ملی را پایه گذاری کردند و با قرارداد جدید نفتی به مخالفت برخاستند که منجر به اخراج شماری از آنان از دانشگاه شد.

درس دهم

ایران توننه
توشه ای برای موفقیت

درس دهم

نکته مهم	پاسخ
زمینه اجرای اصلاحات در سال ۱۳۴۰:	با رحلت آیت الله بروجردی در فروردین ۱۳۴۰، شاه فرصت را برای ادامه اصلاحات در ایران مناسب دید.
برنامه‌های آمریکا برای زمینه تسلط بر ایران و حفظ و تقویت حکومت پهلوی: شهریور ۹۹	۱- پیوستن ایران به پیمان بغداد (سنتو) ۲- تأسیس سازمان اطلاعات و امنیت کشور (ساواک) ۳- اعطای کمک‌های نظامی و مالی به ایران ۴- اجرای بعضی اصلاحات در کشور ما.
تغییرات در قانون انتخابات انجمن‌های ایالتی و ولایتی: خرداد ۹۹- دی ۹۹	الف) برداشتن دو قید مسلمان بودن و مرد بودن از شرایط انتخاب کنندگان و انتخاب شوندگان ب) حذف قید سوگند خوردن به قرآن مجید و تبدیل آن به سوگند خوردن به کتاب آسمانی.
هدف امام از مخالفت با انجمن‌های ایالتی و ولایتی:	این تصویب‌نامه موجب تضعیف اسلام و افزایش حضور بهائیان در حکومت می‌شد.
انقلاب سفید: خرداد ۹۸- دی ۹۹	نتیجه انقلاب سفید شاه نابودی اقتصادی ایران و وابستگی به بیگانگان بود. عکس‌العمل امام در مقابل همه‌پرسی انقلاب سفید: با انتشار اعلامیه‌های امام خمینی و تعدادی از علما، مبنی بر غیر قانونی خواندن رفراندوم فرمایشی اصول ششگانه مردم تهران و قم به تظاهرات پرداختند.
نکات مهم امام به سخنرانان مذهبی در خرداد ۴۲ و عکس‌العمل رژیم: خرداد ۹۸	نکات مورد نظر امام: خطر اسرائیل را برای مردم توضیح دهند و آسیب‌های وارد شده بر جامعه اسلامی و مراکز دینی را بازگو کنند. عکس‌العمل رژیم: در مقابل، حکومت هم سخنرانان مذهبی را ملزم کرد که علیه شاه و اسرائیل چیزی نگویند.

درس دهم

نکته مهم	پاسخ
نتایج قیام پانزده خرداد: دی ۹۷ - خرداد ۹۸ شهریور ۹۸ - دی ۹۸ دی ۹۹	۱- هدف مبارزه تغییر کرد و سرنگونی رژیم پهلوی هدف نهایی مبارزان شد. ۲- حضور امام خمینی در صحنه مبارزه موجب شد بسیاری از روحانیون به مبارزات سیاسی روی بیاورند. ۳- علاوه بر روحانیون و دانشگاہیان، اقشار دیگری از جامعه نیز به جمع مبارزان پیوستند. ۴- رهبری امام خمینی به عنوان مرجع دینی برجسته تر شد ۵- مبارزان به نقش و قدرت مذهب در این زمینه توجه بیشتری نشان دادند.
تصویب کاپیتولاسیون: دی ۹۷ - خرداد ۹۸	در سال ۱۳۴۳ دو مجلس سنا و شورای ملی قانون مصونیت قضایی و سیاسی اتباع آمریکایی مقیم ایران (کاپیتولاسیون) را تصویب کردند. امام خمینی در سخنرانی پرشوری به تصویب این قانون اعتراض کردند (۴ آبان ۱۳۴۳). مأموران رژیم ایشان را در سحرگاه ۱۳ آبان ۱۳۴۳ در قم دستگیر و به کشور ترکیه تبعید کرد. محل تبعید امام یازده ماه بعد تغییر یافت و ایشان از ترکیه به عراق فرستاده شدند.
فعالیت های فرهنگی رژیم پهلوی بعد از تبعید امام: خرداد ۹۸ - شهریور ۹۸ دی ۹۸	در زمینه فرهنگی نیز رژیم پهلوی کوشید میان فرهنگ ایرانی و فرهنگ اسلامی تقابلی مصنوعی ایجاد کند. پرو همین سیاست و به بهانه ناهمخوانی تاریخ هجری شمسی با فرهنگ ایرانی، تاریخ شاهنشاهی را جایگزین تقویم هجری شمسی کرد. علت به نتیجه نرسیدن فعالیت های فرهنگی رژیم: فعالیت های فرهنگی رژیم به دلیل اعتقادات مردم به اسلام، آموزه های دینی، حضور هوشیارانه رهبر انقلاب و فعالیت روشنفکران مذهبی نتیجه بخش نبود.
گروه های مبارزه مسلحانه علیه رژیم: دی ۹۹	۱- هیئت های مؤتلفه اسلامی ۲- حزب ملل اسلامی ۳- سازمان مجاهدین خلق ۴- سازمان چریک های فدایی خلق

درس دهم

نکته مهم	پاسخ
شعار کارتر: دی ۹۷	جیمی کارتر، رئیس جمهور آمریکا، در سال ۱۳۵۵ برای کاهش تنفر عمومی از سیاست های آمریکا به شعار دفاع از حقوق بشر متوسل شد.
انتشار مقاله توهین آمیز نسبت به امام خمینی و پیامدهای آن:	در ۱۷ دی ۱۳۵۶ مقاله توهین آمیزی علیه امام خمینی در روزنامه اطلاعات منتشر شد. به دنبال انتشار این مقاله، مردم قم در ۱۹ دی ۱۳۵۶ قیام کردند اما مأموران حکومتی آن ها را به خاک و خون کشیدند.
هجرت امام به فرانسه و نتایج آن: خرداد ۹۸ - دی ۹۷ دی ۹۹	پس از اوج گیری انقلاب اسلامی، امام خمینی تحت فشار سیاسی و امنیتی سازمان امنیت عراق و ساواک، قصد عزیمت به کویت داشتند اما دولت کویت حاضر به پذیرش ایشان نشد و امام به فرانسه رفتند. نتایج: ۱- ایشان با استفاده از امکانات تبلیغی، مصاحبه و سخنرانی جنایات حکومت پهلوی را افشا می کردند؛ ۲- امکان ملاقات مبارزان با رهبری انقلاب فراهم آمد و پیام های امام با شتاب بیشتری در ایران منتشر شد.
نتایج تظاهرات محرم ۱۳۵۷: خرداد ۹۹	۱- روی کار آوردن دولت نظامی از هاری نتیجه ای نداشته است؛ ۲- مردم ایران متحد و در اطاعت از رهبر خود مصمم و جدی هستند ۳- آمریکا برای حفظ منافع خود در ایران باید به فکر مهره دیگری غیر از محمدرضا شاه باشد.

درسی یازدهم

ایران توننه
توشه ای برای موفقیت

درس یازدهم

نکته مهم	پاسخ
اقدامات دولت موقت با همراهی شورای انقلاب برای استقرار نظام جمهوری اسلامی:	۱- برگزاری همه پرسی تعیین نظام سیاسی جدید ۲- تدوین قانون اساسی ۳- شکل گیری هیئت دولت بر اساس قانون اساسی جدید ۴- تأسیس نهادهای انقلابی
همه پرسی تعیین نظام سیاسی جدید: دی ۹۷ - خرداد ۹۸ - شهریور ۹۸	این همه پرسی روزهای ۱۰ و ۱۱ فروردین ۱۳۵۸ برگزار شد و بیش از ۹۸ درصد شرکت کنندگان به جمهوری اسلامی رأی مثبت داده اند. ۱۲ فروردین نتیجه اعلام و در تقویم به عنوان روز جمهوری اسلامی نام گذاری شده است.
اشغال سفارت آمریکا: خرداد ۹۸ - دی ۹۸ - خرداد ۹۹ - دی ۹۹	علت این اقدام را تداوم دشمنی ها و توطئه های دولت آمریکا علیه انقلاب اسلامی و دخالت در امور داخلی ایران از جمله اجازه ورود به محمدرضا شاه پهلوی برای سفر به آن کشور اعلام کردند. امام خمینی این اقدام دانشجویان را تأیید کرد و آن را انقلاب دوم خواند.
تأسیس نهادهای انقلابی و هدف از تأسیس آن: دی ۹۹	۱- کمیته انقلاب اسلامی: هدف: حفظ نظم و امنیت و دستگیری سران جنایتکار رژیم پهلوی ۲- سپاه پاسداران انقلاب اسلامی: پاسداری از آرمان ها و دستاوردهای انقلاب ۳- جهاد سازندگی: هدف: عمران، آبادانی و رفع فقر و محرومیت از روستاها ۴- کمیته امداد امام خمینی (ره): هدف: حمایت از محرومان و مستضعفان ۵- نهضت سوادآموزی: هدف: ترویج فرهنگ سوادآموزی و کاهش و رفع بی سوادی ۶- بنیاد شهید، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی و بسیج مستضعفان ۷- دادگاه ها و دادسراهای انقلاب اسلامی: هدف: رسیدگی به پرونده مقامات و مأموران رژیم سابق تشکیل شدند.

درس یازدهم

نکته مهم	پاسخ
مهم ترین توطئه ها و تلاش هایی که دشمنان داخلی و خارجی علیه جمهوری اسلامی ایران:	۱- ایجاد آشوب و ناامنی ۲- ترور شخصیت ها و مردم انقلابی ۳- حمله نظامی آمریکا به طبرستان ۴- طراحی کودتا
علت و هدف حمله نظامی آمریکا به طبرستان: شهریور ۹۸- دی ۹۸- خرداد ۹۸ - شهریور ۹۹- دی ۹۹	پس از اینکه دانشجویان پیرو خط امام سفارت آمریکا در تهران را تسخیر و اعضای سفارت را دستگیر و بازداشت کردند. مأموریت این گروه زبده نظامی، تسخیر چند مرکز در تهران و خارج کردن آمریکاییان بازداشتی بود
سازمان نقاب و اقدامات آن: دی ۹۸	در تیر ۱۳۵۹ تعدادی از افسران وابسته به رژیم پهلوی و هوادار شاپور بختیار، موسوم به «سازمان نقاب» با پشتیبانی سازمان جاسوسی آمریکا (سیا) و حکومت بعثی عراق کودتایی را طراحی کردند. کودتا چنان قصد داشتند با استفاده از امکانات نظامی پایگاه هوایی شهید نوژه همدان، محل سکونت حضرت امام و برخی از مراکز مهم در پایتخت را بمباران و نظام جمهوری اسلامی ایران را ساقط کنند.
علت به وجود آمدن مجمع تشخیص مصلحت نظام: دی ۹۷ - شهریور ۹۸ شهریور ۹۹	با بروز پاره ای از اختلاف ها میان مجلس شورای اسلامی و شورای نگهبان مشکلاتی در اداره کشور به وجود آمد تا به اختلافات میان مجلس و شورای نگهبان رسیدگی کند.
علل انتخاب آیت الله خامنه ای به رهبری:	۱- شاگرد امام و نقش فعال در مبارزه علیه رژیم ۲- داشتن مسئولیت های خطیر پس از پیروزی انقلاب ۳- مورد حمله تروریستی قرار گرفتن.

درسی دوازدهم

ایران توننه
توشه ای برای موفقیت

درس دوازدهم

نکته مهم	پاسخ
تاریخچه روابط ایران و عراق: دی ۹۹	کشور کنونی عراق پس از جنگ جهانی اول و تجزیه امپراتوری عثمانی، تحت قیمومیت انگلستان شکل گرفت. با تأسیس این کشور، اختلافات مرزی با ایران، که از دوران عثمانی به وجود آمده بود، ادامه یافت و منجر به امضای قرارداد ۱۹۲۵ الجزایر شد.
انگیزه و اهداف صدام از تحمل جنگ بر ایران: دی ۹۹	۱- حاکمیت بر آبراه مهم اروندرود، دسترسی و تسلط بر خلیج فارس و جدایی جزایر سه گانه ابوموسی، تنب کوچک و بزرگ و استان خوزستان از ایران؛ ۲- تضعیف و نابودی انقلاب اسلامی و جلوگیری از انتشار افکار انقلابی در میان مردم عراق و مسلمانان سایر کشورها؛ ۳- رسیدن به رهبری جهان عرب و ایفای نقش ژاندارمی در منطقه.
وضعیت نیروهای نظامی ایران در ابتدای جنگ تحمیلی: خرداد ۹۸- دی ۹۸	ارتش و ژاندارمری به دلیل تصفیه یا فرار فرماندهان و بسیاری از افسران آمادگی کامل برای رویا روی با جنگی بزرگ را نداشتند. نیروی جوان و تازه تأسیس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی با وجود محدودیت های تشکیلاتی، تجهیزاتی و تدارکاتی سخت درگیر مقابله با آشوب های ضد انقلاب بود و نیروی مردمی بسیج نیز در حال شکل گیری بود
آزادسازی خرمشهر دی ۹۹	اوج حماسه دفاع مقدس ملت ایران در جنگ در عملیات بیت المقدس (سوم خرداد ۱۳۶۱) و با آزادی خونین شهر (خرمشهر) از اسارت دشمن بعثی رقم خورد.

درس دوازدهم

نکته مهم	پاسخ
آثار و رهبری امام خمینی در دفاع مقدس شهریور ۹۸ خرداد ۹۹	۱- نمایش ایثار و فداکاری در راه دین و میهن ۲- تقویت انگیزه جهاد و روحیه شهادت طلبی در میان جوانان ایرانی ۳- تبدیل شدن برخی از فرماندهان جوان دوران دفاع مقدس، به نماد رشادت و مقاومت مردم سوریه و عراق علیه گروه‌های تکفیری و داعشی
نقش مردم قهرمان ایران در طول هشت سال دفاع مقدس: دی ۹۷- خرداد ۹۸- دی ۹۹	۱- حضور مستقیم در خط مقدم جبهه و نبرد با دشمن متجاوز؛ ۲- مشارکت در تأمین بخشی از هزینه‌های مادی جنگ از طریق کمک‌های داوطلبانه، به‌ویژه تهیه و تدارک پوشاک و خوراک برای رزمندگان.
مهمترین خدمات زنان ایران در طول هشت سال دفاع مقدس: شهریور ۹۹	۱- حضور در خط مقدم جبهه در سال‌های اول جنگ؛ ۲- تشویق برادران، همسران و فرزندان خویش برای حضور در جبهه؛ ۳- تهیه و آماده‌سازی خوراک و پوشاک رزمندگان؛ ۴- پرستاری از رزمندگان مجروح در بیمارستان‌ها؛ ۵- پاسداری از حریم خانواده در غیاب همسران رزمنده.
علت مشارکت فراگیر و گسترده تمام اقوام، قشرها و گروه‌ها در سراسر ایران در دفاع مقدس: خرداد ۹۸	عشق به میهن، پیروی از رهبر و ولی فقیه، وحدت و یکپارچگی سرزمین

درس دوازدهم

نکته مهم	پاسخ
مهم‌ترین اقدامات مجاهدین خلق در دوران دفاع مقدس: دی ۹۹	۱- ایجاد آشوب در داخل کشور و ترور بسیاری از مسئولان و مردم عادی؛ ۲- دادن اطلاعات سری و نظامی کشور به رژیم صدام و دیگر دشمنان خارجی؛ ۳- همکاری نظامی با ارتش بعثی عراق در جنگ با ایران؛ ۴- همکاری با ارتش بعثی در سرکوب و کشتار مخالفان صدام از جمله مبارزان کرد؛ ۵- تهاجم به داخل خاک ایران پس از پذیرش قطعنامه ۵۹۸
دستاوردهای دفاع مقدس	دستاوردهای نظامی دفاع مقدس: ۱- تحول در حوزه صنایع دفاعی (ساخت انواع موشک‌ها، پیشرفت در حوزه هوافضا، افزایش توان پدافند هوایی) ۲- خودکفایی در تولید و ساخت نیازهای مختلف نظامی؛ ۳- برخورداری از تجربیات تازه در زمینه سازماندهی و آموزش نیروی انسانی داوطلب؛ ۴- تقویت و تحکیم سازمان رزم نیروهای مسلح (ارتش، سپاه و نیروی انتظامی)؛ ۵- شکوفایی استعدادهای بالقوه در فرماندهی جنگ و ظهور فرماندهان بااستعداد. دستاوردهای فرهنگی و معنوی دفاع مقدس: ۱- تقویت اعتماد به نفس و احساس خودباوری و بروز خلاقیت در میان جوانان ایرانی ۲- تثبیت اقتدار نظام جمهوری اسلامی در دفاع از تمامیت ارضی کشور

مجموعه سؤالات

جور کر دنی

ایران توننه

توشه ای برای موفقیت

ردیف	سؤال	نوع سؤال	نوبت	بارم										
۱	کدام یک از گزینه‌های سمت راست با شماره‌های سمت چپ در ارتباط است.(در ستون سمت چپ دو مورد اضافی است). الف- درس دوم ب- درس پنجم ج- درس دوم د- درس دوم <table><tr><td>الف- مهم ترین دستاورد این انقلاب نفی منشأ الهی سلطنت و تعیین اختیارات پادشاه از طرف مجلس بود.</td><td>۱- انقلاب صنعتی</td></tr><tr><td>ب- آرمان و هدف این انقلاب برقراری آزادی و برابری در کشور و با تدوین و اجرای قانون اساسی و برپایی مجلس شورای ملی بود.</td><td>۲- انقلاب کیمر فرانسه</td></tr><tr><td>ج- از مسائل و مشکلات داخلی این انقلاب گسترش بی‌رویه شهرها، رشد سریع جمعیت، به وجود آمدن فاصله طبقاتی بود.</td><td>۳- انقلاب باشکوه</td></tr><tr><td>ت- اهداف انقلاب کنندگان افکار و شعارهای آزادی‌خواهانه بود.</td><td>۴- انقلاب مشروطه</td></tr><tr><td></td><td>۵- انقلاب میجی</td></tr></table>	الف- مهم ترین دستاورد این انقلاب نفی منشأ الهی سلطنت و تعیین اختیارات پادشاه از طرف مجلس بود.	۱- انقلاب صنعتی	ب- آرمان و هدف این انقلاب برقراری آزادی و برابری در کشور و با تدوین و اجرای قانون اساسی و برپایی مجلس شورای ملی بود.	۲- انقلاب کیمر فرانسه	ج- از مسائل و مشکلات داخلی این انقلاب گسترش بی‌رویه شهرها، رشد سریع جمعیت، به وجود آمدن فاصله طبقاتی بود.	۳- انقلاب باشکوه	ت- اهداف انقلاب کنندگان افکار و شعارهای آزادی‌خواهانه بود.	۴- انقلاب مشروطه		۵- انقلاب میجی	تطبیقی	دی ۹۷	۱
الف- مهم ترین دستاورد این انقلاب نفی منشأ الهی سلطنت و تعیین اختیارات پادشاه از طرف مجلس بود.	۱- انقلاب صنعتی													
ب- آرمان و هدف این انقلاب برقراری آزادی و برابری در کشور و با تدوین و اجرای قانون اساسی و برپایی مجلس شورای ملی بود.	۲- انقلاب کیمر فرانسه													
ج- از مسائل و مشکلات داخلی این انقلاب گسترش بی‌رویه شهرها، رشد سریع جمعیت، به وجود آمدن فاصله طبقاتی بود.	۳- انقلاب باشکوه													
ت- اهداف انقلاب کنندگان افکار و شعارهای آزادی‌خواهانه بود.	۴- انقلاب مشروطه													
	۵- انقلاب میجی													
۲	کدام یک از گزینه‌های سمت چپ با شماره‌های سمت راست در ارتباط است. ۱- درس اول ۲- درس ششم ۳- درس هفتم <table><tr><td>۱- مورخ عصر قاجار و رئیس دارالترجمه‌ی همایونی</td><td>۱- سیدضیاءالدین طباطبائی</td></tr><tr><td>۲- دولتمرد ایرانی موافق قرارداد ۱۹۱۹ م.</td><td>۲- میرزا رضا کرمانی</td></tr><tr><td>۳- نخست‌وزیر احمدشاه بعد از کودتای ۱۲۹۹ ش.</td><td>۳- محمدحسن خان اعتمادالسلطنه</td></tr><tr><td></td><td>۴- آیت‌الله طباطبائی</td></tr><tr><td></td><td>۵- وثوق‌الدوله</td></tr></table>	۱- مورخ عصر قاجار و رئیس دارالترجمه‌ی همایونی	۱- سیدضیاءالدین طباطبائی	۲- دولتمرد ایرانی موافق قرارداد ۱۹۱۹ م.	۲- میرزا رضا کرمانی	۳- نخست‌وزیر احمدشاه بعد از کودتای ۱۲۹۹ ش.	۳- محمدحسن خان اعتمادالسلطنه		۴- آیت‌الله طباطبائی		۵- وثوق‌الدوله	تطبیقی	خرداد ۹۸	۰/۷۵
۱- مورخ عصر قاجار و رئیس دارالترجمه‌ی همایونی	۱- سیدضیاءالدین طباطبائی													
۲- دولتمرد ایرانی موافق قرارداد ۱۹۱۹ م.	۲- میرزا رضا کرمانی													
۳- نخست‌وزیر احمدشاه بعد از کودتای ۱۲۹۹ ش.	۳- محمدحسن خان اعتمادالسلطنه													
	۴- آیت‌الله طباطبائی													
	۵- وثوق‌الدوله													

۴	کدام یک از شماره‌های سمت راست با گزینه‌های سمت چپ در ارتباط است.	تطبیقی	دی ۹۸	۰/۷۵
۱- درس سوم ۲- درس سوم ۳- پنجم				
۱- مواجهه با تهاجم نظامی روسیه		الف) آقا محمدخان		
۲- بازگرداندن حاکمیت دولت مرکزی		ب) فتح‌علی شاه		
۳- فاسازگاری با مجلس شورای ملی		ج) ناصرالدین شاه		
		د) مظفرالدین شاه		
		س) محمدعلی شاه		

۵	کدام یک از شماره‌های سمت راست با گزینه‌های سمت چپ در ارتباط است.	تطبیقی	۹۹ خرداد	۰/۷۵
۱- درس اول ۲- درس سوم ۳- نهم				
۱- نویسنده کتاب تاریخ بیداری ایرانیان		الف) خلیل طهماسبی		
۲- تلاش کننده برای برپایی مراکز آموزشی جدید در ایران		ب) ناظم الاسلام کرمانی		
۳- ترور کننده حاجعلی رزم آرا		ج) محمدحسن خان اعتمادالسلطنه		
		د) میرزا حسن رشديه		

۶

کدام یک از شماره‌های سمت راست با گزینه‌های سمت چپ در ارتباط است.
 ۱- درس هفتم ۲- درس سوم ۳- نهم

۱- دشمن سرسخت رضا شاه	الف) فضل‌الله زاهدی
۲- از صدراعظم‌های نوگرای دوره قاجار	ب) آیت‌الله مدرس
۳- نخست وزیر بعد از کودتای مرداد	ج) میرزا حسین خان سپهسالار
	د) آیت‌الله کاشانی

۷

کدام یک از شماره‌های سمت راست با گزینه‌های سمت چپ در ارتباط است.
 ۱- درس دوم ۲- درس دوم ۳- دوم

۱- پادشاه انگلستان در زمان مجادله با مجلس (پارلمان) این کشور	الف) پتر کبیر
۲- تزار قدرتمند و متحول کننده روسی	ب) لویی شانزدهم
۳- اولین رئیس جمهور تاریخ آمریکا	ج) چارلز یکم
	د) جرج واشنگتن

۸

کدام یک از شماره‌های سمت راست با گزینه‌های سمت چپ در ارتباط است.
 ۱- درس سوم ۲- درس پنجم ۳- ششم

۱- تسخیر سزمین های شرق دریای خزر توسط روس‌ها	الف) قرارداد ۱۹۱۵م.
۲- تقسیم ایران به دو ناحیه شمال از آن روس و جنوب از آن انگلستان	ب) قرارداد گلستان
۳- تحکیم نفوذ و سلطه پایدار انگلیس در ایران	ج) قرارداد آخال
	د) قرارداد ۱۹۱۹م.

تطبیقی

شهریور ۹۹

۰/۷۵

تطبیقی

دیماه ۹۹

۰/۷۵

تطبیقی

دیماه ۹۹

۰/۷۵

تهیه کننده: بهرام شفيعی دبير تاريخ دبیرستان استعدادهای درخشان برازجان و سرگروه تاريخ منطقه آب پخش استان بوشهر

وبلاگ

<http://iran۱۰۰۰۰.blogfa.com>

کانال آپارات

Aparat.com/bahramsh۱۳۴۹

پایان

ایران تلویزیون
توشه ای برای موفقیت

نخلستان های آپخش - استان بوشهر